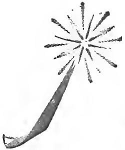
ULTURA

MAANDBLAD VAN HET CULTUREEL CENTRUM ARUBA

JAAGANG 3
DECEMBER 1956
No. 9

EN het geschiedde in die dagen, dat er een bevel uitging vanwege keizer Augustus, dat het gehele rijk moest worden ingeschreven. Deze inschrijving had voor het eerst plaats, toen Quirinus het bewind over Syrië voerde. En zij gingen op reis om zich te laten inschrijven, ieder naar zijn eigen stad. Ook Jozef trok op van Galilea, uit de stad Nazareth, naar Judea, naar de stad van David, die Bethlehem heet, omdat hij uit het huis en het geslacht van David was, om zich te laten inschrijven met Maria, zijn ondertrouwde vrouw, welke zwanger was. En het geschiedde, toen zij daar waren, dat de dagen vervuld werden, dat zij baren zou, en zij baarde haar eerstgeboren zoon en wikkelde Hem in doeken en legde Hem in een kribbe, omdat voor hen geen plaats was in de herberg. En er waren herders in diezelfde landstreek, die zich ophielden in het veld en des nachts de wacht hielden over hun kudde. En opeens stond een engel des Heren bij hen en de heerlijkheid des Heren omstraalde hen, en zij vreesden met grote vreze. En de engel zeide tot hen: Weest niet bevreesd, want zie, ik verkondig u grote blijdschap, die heel het volk zal ten deel vallen: U is heden de Heiland geboren, namelijk Christus, de Here, in de stad van David. En dit zij u het teken: Gij zult een kind vinden in doeken gewikkeld en liggende in een kribbe. En plotseling was er bij den engel een grote hemelse legermacht, die God loofde, zeggende: Ere zij God in den hoge, en vrede op aarde bij mensen van goeden wil. En het geschiedde, toen de engelen van hen heengevaren waren naar de hemel, dat de herders tot elkander spraken: Laten wij dan naar Bethlehem gaan om te zien hetgeen geschied is en ons door den Here is bekend gemaakt. En zij gingen haastig en vonden Maria en Jozef, en het kind liggende in de kribbe. En toen zij het gezien hadden, maakten zij bekend hetgeen tot hen gesproken was over dit kind. En allen, die er van hoorden, verbaasden zich over hetgeen door de herders tot hen gezegd werd. Doch Maria bewaarde al deze woorden, die overwegende in haar hart. En de herders keerden terug, God lovende en prijzende om alles wat zij hadden gehoord en gezien, gelijk het hun gezegd was.

Lucas 2 vers 1 tot 21.

Enkele Kerstgedichten

Een Franse diehter heeft eens de volgende verzuchting geslaakt: „Ik weet dat de dichtkunst onmisbaar is, maar ik weet alleen niet voor wie." Het lijkt er inderdaad veel op, dat wij mensen van de twintigste eeuw nog maar weinig gevoel hebben voor de waarde van een goed gedicht. Een diehter brengt in schone vormen onder woorden de dingen die wij voelen en denken; de vreugde en het verdriet van het leven, de problemen waarvoor wij ons zien gesteld in deze tijd van zenuwslopende spanningen, maar daarnaast ook geeft de dichter ons dikwijls een bizondere gedachte mee ter overweging. En heel vaak laat hij ons op zijn manier meer zien en begrijpen, omdat hij zelf alles heviger en feller doorleefd, treffender weergeeft en scherper beschrijft.

Lang geleden, in de tijd van Tollens, Beets, etc. en nog weer later in de dagen van Kloos, Perk, van Eeden e.a. was de publieke belangstelling voor het werk der dichters heel wat groter. Tegenwoordig is het gedicht slechts van belang voor de weinige genieters van de Nederlandse Poëzie, die we dan hoofdzakelijk vinden in de rijen der kunstbeoefenende collega's, de studenten en leraren in de Nederlandse Taal en enkele belangstellende „buitenstaauders".

Het Kerstfeest heeft in de loop der eeuwen tientallen, zo niet honderden dichters, bewogen tot het schrijven van ontroerende verzen. Immers naast de grote en diepe religieuze betekenis van het Kerstgebeuren, heeft dit feest een diep-menselijke, ontroerende betekenis. Er zijn maar heel weinig mensen, die dit Kerstfeest niets meer zegt. Tenslotte leeft in ons allen de hunkering naar vrede, verlossing en geluk. Om u, lezer(es), een globale indruk te geven van de Kerstpoëzie, hebben wij enkele Kerstgediehten uitgezocht, enkele uit de grote hoeveelheid van gedichten, die in de loop der eeuwen geschreven zijn. Met evenveel moeite was het mogelijk geweest enkele andere series van gedichten bij elkaar te zoeken. Dat het tenslotte deze groep van verzen geworden is, is zeer toevallig en meer een gevolg van het feit, dat niet over het totale arsenaal van Kerstgedichten kon worden geschikt. Wij vleien ons met de hoop, dat U getroffen zult worden door de gedaehten van de gediehten, dat ook voor U het Kerstfeest een diepere zin krijgt, dat deze Kerstgediehten U onmiddellijker, van aanschijn tot aanschijn, feller bewust confronteren met de grote en rijke betekenis van het Vredefeest, dat God zij dank voor ons allen nog inhoud heeft.

Tot besluit nog dit. Het was niet onze bedoeling elk gedicht te voorzien van 'n „hoes met toelichting". Wij geven U slechts het vers. Al het andere is overbodig. Wij waren echter zo vrij onze indeling te laten bepalen door de „draad" van het Kerstverhaal.

De voorbereidingstijd voor het Kerstfeest heet de Advent. Ter illustratie daarvan kozen wij een tweetal gedichten. Het eerste is van Berus Aafjes, het tweede van Jan Engelman.

EEN ENGEL.

Een engel daalde neder
Op zijn sneeuwwitte veder
Hij ging Maria groeten
Op zijn sneeuwwitte voeten.

Hij heeft haar luid geprezen
Als het sneeuwwitte wezen
Dat Jezus werd geboren,
Heeft hij haar laten horen.

Bertus Aafjes. 1914-....

ADVENT.

Zoo stil, zoo stil - nu kan het sneeuwen
op d'aarde, die, tot slaap bereid,
vergat de heugenis van eeuwen
en niets verwekt in deze tijd.

Waar zijn uw eerzucht, angst en droomen,
de liefde en haar ijdelheid ?
Zaagt gij wel ooit een winter komen,
in doffer deemstering verbeid ?

Verwacht niet meer ! - gij moet het dulden,
dat alles naar den bodem buigt.
Het bloed dat eens de harten vulde,
Heeft niet de zielsdrift overtuigd.

Verwacht een kind - en die zal stralen
aan Jesse, aan zijn stam en stok.
Wanneer de witte sneeuw wil dalen
legt hij ze voor u, vlok na vlok.

De weg, de waarheid en het leven
zijn van dien sneeuwval geplaveid.
Geen mensch kan minder aan hem geven
dan honger naar zijn eenwigheid.

Jan. Engelman. 1900-....

De dichter A. J. D. van Oosten heeft in de bundel Schip en Vrouwe het volgende Kerstgedicht neergeschreven.

BEGIN VAN KERSTNACHT.

De Moeder Gods was nog niet
gekomen tot de stal,
de herders hielden nog rustig
hun nachtwacht in het dal.

Sint Joseph liep nog zoekend
de deuren af in 't dorp,
de boeren bij den teerling
roerden nog worp om worp,

soldaten en aangereisden
zaten nog neer bij den wijn,
knechtjes en maagden schreden
nog over paden en plein,

de velden lagen nog ledig
de heuvelen stil daaromtrent,
Efratha was nog vergeten
Bethlehem niet bekend,

de Draak die rondging op aarde
speurde zijn Winnaar nog niet,
het wijde gebied van den nacht had
nog geen lichtend verschiet,

ook brandde nog niet aan den hemel
Gods teken in de Ster,
nog stonden de blijde Engelen
fluisterend van ver,

het was de laatste avond
onder het oude bewind,
de ceuwen der eeuwen naderden
nu tot het uur van het Kind !

A. J.D. van Oosten.

Uit Verzameld Werk I en II van J.H. Leopold kozen wij het ontroerende „Kerstliedje" dat ons in zo simpele taal Jezus geboorte beschrijft.

KERSTLIEDJE.

Zij waren de dag zich moe gegaan
met zwoegen en met gezucht,
in den laten avond kwamen zij aan
in Bethlehem het gehucht.

Maria en Jozef liepen tesaam
de donkere straten door
en vroegen bij alle mensen aan
en vonden er geen gehoor.

En hadden eindelijk in een stal
hunnen intrek genomen
en zochten zwijgend zich terecht
in dit hun onderkomen.

Na angst en noden waren gerust
ingeslapen zij beîen
en ook het kindje was gesust,
dat gekomen was met schreien.

Maria lag bij haar jonge kind
gelukkig en uitgeput
en Jozef hield zijn knikkend hoofd
in de linkerhand gestut.

En engelen zweven met vleugelslag
om de drieën, dit nieuw gezin
en de driekoningen komen aan
en houden hun voeten in.

J. H. Leopold. 1865-1925.

★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★

Een onbekend gebleven dichter heeft in „Ghij moest van vrouden beven" het hemels geluk beschreven, dat de Moedermaagd vervulde bij het zekere weten, dat zij dit Goddelijk Kind mocht voeden en groot brengen.

GHIJ MOEST VAN VROUDEN BEVEN.

Ghij moest van vrouden beven
Dat es wel openbaer,
Doen op u sloech sijn ogen
Die ewige godheit clear.

Ghij naempten in uw arme
Ende gaeft hem, in uwen schoot
U meechdelike borsten
Al in sijn mundeken root.

Sijn bruin oogxken scone,
Sloech hij in u aenschijn,
Hi was u eigen sone
Die ewige godheit fijn.

Als ghij den kindeken cleyne
O moeder wel gedaen
Met uwen handen reyne
Sijn voetken wilt gaen dwaen (wassen)

Verleent mij, scone vrouwe,
Die ogen also nat,
Dat ic met minen tranen
Bereiden mach dat bat.

Als ghij heft uten bade
Dat proper kindeken cleyn,
Wilt hem van mijnder herten
Maken een beddeken reyn.

☆ ☆ ☆ ☆

Joost van de Vondel vergelijkt het Jezuskind met een zon. die „alle glansen doof en dood schijnt". Van zijn Kerstlied geven wij U de eerste strofe.

KERSTLIED.

O wat zon is komen dalen
In de maagdelijke schoot!
Ziet, hoe schijnt ze met haar stralen
Alle glansen doof èn dood.
Ai hoe schijnt dit hemels kind,
Aller zielen licht en hoeder,
Zon en maan en sterren blind,
Uit de schoot der zuivre moeder!
Englen, daalt van 't paradijs:
Zingt de hemel eer en prijs,
En met vreê de harten kroont,
Waar een goede wil in woont.

Joost van den Vondel. 1587-1679.

Jacobus Revius noemt het Kerstkind de Spruite Davids, door de Heer geplant te Bethlehem in 't Joodse land.

SPRUITE DAVIDS.

Een spruitje heeft de Heer geplant
Te Bethlehem in 't Joodse land,
Uit Davids stam gesproten
Vol Koninklijke loten.

Zijn twijgen staan wijd uitgebreid,
Met bloemen sierlijk overspreid
Als met een paarlenkrome.
Geen schoonheid is zo schone.

In 's Heren lusthof zal bij staan
Vol vruchten, die de ziel verzaân.
Zijn loof geneest de kranken
Wijd boven alle dranken.

Gods waarheid zal zijn wortel zijn,
Gods hete liefd' zijn zonneschijn,
De grote Geest een reine
En levende fonteine.

O Vader goed, geef dat wij ras
Dit overkostelijk gewas
Met hertevreugd genieten;
Geen kruis zal ons verdrieten.

Jacobus Revius. 1586-1658.

Tenslotte volgen nog enkele gedichten, die de aandacht richten op personen, die een rol hebben gespeeld in het heerlijke Kerstgebeuren. Allereerst een gedicht over de herders van Anton van Duinkerken.

DE HERDERS.

Omdat eenvoudigen verstaan
Wat door geen ingewikkeld zoeken
Noch lezen in geleerde boeken
Begrepen wordt of nagegaan,

Zijn herders toen in Uwen stal
Geknield en hebben U aanbeden.
Dit is tweeduizend jaar geleden
En nog weet elk het overal.

Geen mensch heeft ooit hun naam gemeld,
De rest van hun onschuldig leven
Is door geen wetenschap beschreven,
Wordt slechts aan kinderen verteld.

Anton van Duinkerken. 1903-....

☆ ☆ ☆

Ook Willem de Mérode schreef een prachtig gedicht over deze eenvoudige mensen.

DE HERDERS.

Rondom hen werd de wereld wit.
God strooit zijn englen neêr als rijm.
En aarzlend nam hun hart bezit
Van 't simpele geheim.

Der eeuwen zwellend ongeduld
Ving eindelijk te hloeien aan.
God heeft zijn heerlijkheid verhuld
En is als kind ontstaan.

De heemlen deinden licht en luid,
En 't drong hun zinnen huivrend in:
God, die zich in het vleesch besluit,
Neemt heden een begin.

De nacht stond donker om hen heen,
Toen zei er één, met schorre stem,
En allen rezen: 'k hoor geween!
En ging naar Bethlehem.

Ze vonden Jozef tranenblind
Maria afgemat van smart,
Toen koosden zij en kusten 't Kind
Met handen ruw en lippen hard.

Willem de Mérode. 1887-1939.

Han G. Hoekstra heeft in „Jozef wakende" de volle belangstelling gevraagd voor de man die vooral vóór de Kerstnacht en later pas bij de vlucht naar Egypte in het Evangelieverhaal genoemd wordt.

JOZEF WAKENDE.

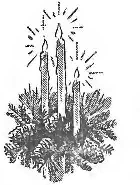
Het kind sliep en zijn moeder sliep.
De man, in het winternachtuur,
Meenende dat zij zachtjes riep
Stond op van zijn plaats bij den muur.
Maar zij sliepen beide en hij liep
Langzaam terug naar het flakkerend vuur,

Wierp hout hij, een tak, nog een tak.
En weer zitten gaand hoorde hij
Hoe fel buiten de wind opstak.
„Al was alleen een stal maar vrij
Toch nog warmte en een onderdak",
Dacht hij, plotseling bijna blij.

Het bitter en kwellend gevecht,
Geloof tegen twijfel, was uit,
Door de komst van het kind beslecht.
Uit het halfduister recht vooruit
Kwam van warm hooi de weeë lucht,
Van vee 't snuivend nachtgeluid.

Jozefs hoofd zonk. Niet slapen gaan,
Dacht hij nog en toen sliep ook hij
Een ster bleef boven de stal staan.
En over de blinkende wei
Kwamen haastig de herders aan,
Schreden koningen nader bij.

Han G. Hoekstra. 1906-....

Aan het einde gekomen van onze reis door de wereld van het Kerstgedicht langs een vrij willekeurige weg volgt hier dan nog als samenvattende gedachte van Jacques Benoit:

CANTIEK.

Diep in de wei hangt een grote ster -
De nacht straalt koud en de rei is ver.

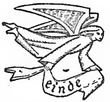
Maar 't is die reis en die koude waard:
Een Maagd heeft daar een kindje gebaard.

Dat Kindje, het is Gods eigen Zoon:
Nooit was een kind op aarde zóó schoon.

Kom, laat ons gaan en talmen niet,
Hoort ! over de velden valt een lied: .

„Glorie aan God en de menschen vree" -
Wij gaan met de kleine herders mee.

Jacques Benoit.

Het Kerstoratorium van Joh. Seb. Bach

In het kerstoratorium van Bach heeft het woord oratorium niet de betekenis, die wij aan het woord hechten, al dienen wij er eerlijkheidshalve onmiddellijk aan toe te voegen, dat ook bij ons het oratorium heel wat anders is als het muzikale kunstwerk uit de dagen van Philippus Nerius, dat deed denken aan de middeleeuwse mysteriespelen. Hoe dit oratorium zich later ontwikkelde, tegelijk met het in die tijd eveneens ontstane wereldlijke oratorium, hoe het oratorium in de dagen van Händel een hoogtepunt bereikte, dan weer gaat tanen om weer op te bloeien bij Haydn en later bij Mendelssohn, opnieuw ten onder gaat in een massaproductie met weinig blijvende waarde en tot op onze tijd een vrij zorgelijk bestaan leidt, blijft hier buiten beschouwing.

Omdat in onze programma's tijdens de Kerstdagen het Kerstoratorium van Bach zal worden uitgevoerd, willen wij ons liever bepalen tot dit werk en door een korte beschouwing trachten Uw belangstelling voor dit mooie werk op te wekken.

Bach heeft een zeer groot aantal kerkelijke werken (kerkcantates) geschreven voor de eredienst. Deze werken behoren kwalitatief tot het beste wat hij geschreven heeft. In deze cantates gaf Bach uitdrukking aan de gedachten en gevoelens van de gelovige mens, maar dan bezien door de bril van een componist, die zich dieper wist uit te drukken dan de gewone mens.

Wij mogen aannemen, dat de meesten Uwer bekend zijn met de indeling van het kerkelijk jaar, dat begint met de eerste Zondag van de Advent en eindigt op de laatste Zondag na Pinksteren, terwijl deze Zondagen gegroepeerd zijn rond drie Kringen: Kerst-, Paas- en Pinksterkring. Elke Zondag van dit kerkelijk jaar heeft zijn eigen bepaalde gedachten en heeft betrekking op een onderdeel uit die Jaarkring. Men zal inzien, dat het van essentiëel belang is de werken van Bach in dit licht te bezien en te beluisteren. Immers een groot deel van de kerkelijke waarde van zijn werk wordt bepaald door de tijdssfeer van dat kerkelijk jaar.

Het Kerstoratorium is in werkelijkheid een serie van zes cantates voor de kersttijd: de drie kerstdagen, Nieuwjaarsdag, de Zondag na Nieuwjaar en Driekoningen. Er is in wezen geen verschil tussen deze zes cantates en de tientallen andere voor de verschillende Zondagen van het kerkelijk jaar. Wel vormen deze zes cantates een zekere eenheid door de inhoud, omdat aan alle het Bijbelverhaal van Lucas en Mattheus ten grondslag ligt.

Deze bijbelse tekst blijft echter voorbehouden aan het secco-recitatief. Recitatief komt van recitatie, wat vertellen betekent. Secco betekent droog. Secco-recitatief nu wil zeggen, dat de zanger(es) wordt begeleid met een schaars accoord hier en daar, om de juiste toonhoogte te bewaren. Deze begeleiding werd neergeschreven door middel van de becijferde bas.

De rest van de zes teksten is zeer waarschijnlijk van de hand van Picander, de schuilnaam van een belastingambtenaar uit Leipzig, die in werkelijkheid Christiaan Friedrich Henrici heette en als dichter van de Mattheus Passie en vele cantates bekend is geworden.

Wat de muziek betreft moeten wij opmerken, dat Bach voor vele van zijn kerkcantates teruggreep naar

Joh. Seb. Bach

zijn wereldlijke cantates. Men bezigt voor dit verschijnsel de term: parodie niet te verwarren met ons woord parodie, omdat bij Bach geen sprake is van op een belachelijke wijze imiteren van een bepaald gegeven. Parodie betekent bij Bach het bewerken van een werk voor een ander doel.

Ook het Kerstoratorium bevat vele gedeelten, die oorspronkelijk bij een wereldlijke tekst zijn geschreven. Echter niet allemaal. In het Kerstoratorium vinden we gedeelten uit de cantates 213, 217 en 218 en vergelijking van de beide teksten (kerkelijke en wereldlijke) op dezelfde muziek geeft min of meer antwoord op de strijdvraag van verschillende musicologen: Welke tekst was er nu eigenlijk het eerst. De wereldlijke of de geestelijke?
Doch nog duidelijker blijkt, dat voor Bach als barokmens deze kwestie helemaal niet belangrijk is, omdat de barok de wereld niet ziet als een tegenstelling van het goddelijke, maar als een afstraling daarvan.

Elke cantate begint met een groot vierstemming koorwerk, behalve de tweede, die begint met cen muzikale inleiding, pastoraal van karakter. Men heeft deze inleiding Pastorale of Sinfonia genoemd. De muziek is zeer eenvoudig van melodie, geschreven voor strijkers en hobo's, sereen en vervuld van een diepe rust, in één woord van een hemelse schoonheid. Aan het einde komt meestal een koraal, de derde uitgezonderd, waar het beginkoor wordt herhaald.

Ten genoegen van onze luisteraars volgen hier de bekendste aria's: Uit de eerste cantate:Bereite dich Zion, uit de tweede cantate het heerlijke wiegelied: Schlafe mein Liebster, schliesze mein Herze, schlafe mein Liebster, geniesze der Ruh, gevolgd door het jubelend: Ehre sei Gott; uit de zelfde cantate: Das holde Kind zu sehen, een echo-aria, een modeverschijnsel uit die tijd; uit de vierde cantate: Ich will nur dir zur Ehren leben.

Joh. Seb. Bach schreef deze zes cantates in 1734, toen hij in Leipzig werkte en zij werden voor het eerst uitgevoerd in de kersttijd van de winter 1734-'35.

Wij brengen U een uitvoering van dit Kerstoratorium door het Detmold Akademiekoor onder leiding van de tegenwoordig Kantor van Leipzig: Kurt Thomas. De dirigent geniet in geheel Europa een grote reputatie als koorleider, en ook als auteur van een standaardwerk op het gebied der koorleiding.

j.j.s.

RADIO-PROGRAMMA VOOR DEC. 1956

Donderdag 6 December: Grote Muziekluisterwedstrijd.

Donderdag 15 December: Muziekprogramma.
I. Stavinsky: Petrouchka
Duo Concertant voor viool en piano.

Donderdag 20 December: Joh. Seb. Bach: Kerstoratorium. Eerste Deel.

Dinsdag 25 December: Joh. Seb. Bach: Kerstoratorium. Tweede Deel.

Donderdag 27 December: Joh Seb. Bach: Kerstoratorium. Slot.
Kerstmuziek.

PRIJSVRAGEN VOOR VOLWASSENEN

1) Een deelnemer aan een bootrace moest tien kilometer tegen stroom en wind invaren, daarna keren en met stroom en wind mee vijftien kilometer afleggen. De tien kilometer legde hij af met een snelheid van twaalf kilometer per uur. Hoe snel moest hij de weg terug, met wind en stroom mee, afleggen, om over het gehele traject een gemiddelde snelheid van 20 km. per uur te bereiken?

2) Wanneer U ballen opstapelt tot een pyramide, met een vierkant als grondvlak, waarvan de zijde twaalf ballen bevat, hoeveel ballen telt dan de pyramide.

Toelichting bij het Radio-programma

Daar van mijn hand 'n artikel over Bach's Kerstoratorium in dit nummer in opgenomen, kan ik deze keer verder kort zijn. Op 6 December is de grote luisterwedstrijd, die u de gelegenheid zal schenken op een goedkope manier uw discotheek te vergroten. De 13de Dec. kunt u genieten van een Stravinsky-programma. Vooral Petrouchka zal u veel genoegen schenken. Het duo-concertant is van recentere datum en vraagt van de luisteraar een zekere tegemoetkomende houding.

Petrouchka is het portret van van zaagsel-pop, zoals men die op Russische kermissen zo dikwijls ziet. De componist wist er aanvankelijk geen naam voor en noemde zijn werk maar Konzertstück. Diaghilev, die het werk gedeeltelijk hoorde, was er onmiddellijk van overtuigd, dat deze muziek voor een ballet uitermate geschikt was. Samen met Str. werkte hij het scenario in grote lijnen uit. Dit scenario gaf als plaats van handeling een Russische kermis. 13 Juni 1911 werd Petrouchka voor het eerst uitgevoerd door het Ballet Russe in Parijs. Dirigent was de nu nog beroemde en bekende Pierre Monteux.

Philip Hale heeft van Petrouchka de volgende beschrijving gegeven:

„Dit ballet schildert het leven van de lagere standen in Rusland met al zijn losbandigheid, barbaarsheid, tragiek en ellende. Petrouchka is een soort Polichinelle, een arme held, die steeds lijdt door de wreedheid van de politie en elke verkeerde en onrechtvaardige vervolging. Symbolisch beeldt dit de gehele tragedie in het bestaan van het Russische volk uit dat lijdt onder despotisme en onrechtvaardigheid. De handeling vindt plaats midden in het Russische Carnaval en de straten staan vol kramen, terwijl Petrouchka in een van die kramen een soort humoristische rol speelt. Hij wordt gedood, maar verschijnt weer als spook op het dak van de kraam om zijn vijand, zijn voormalige werkgever te laten schrikken, een toespeling op het despotistisch bestuur van Rusland."

Van dit ballet heeft Stravinsky delen tesamen gevoegd tot een orkest-suite, die geregeld in de concertzaal wordt uitgevoerd. Bij nauwkeurig toeluisteren zult u zeker verschillende persoonlijkheden van zo'n kermis herkennen. Ik noem hier b.v. de dans van de ballerina, de beer en de boer, die draaiorgel speelt, de Arabier, de Tovenaar. Het is een kostelijk stuk muziek, dat u geen moment zal vervelen. En waar worden Stravinsky's ironie en sarcasme duidelijker getoond dan in deze werkelijk onsterfelijke Petrouchka.

Het duo-concertant is uit het jaar 1932 en naar Stravinsky's getuigenis een bijdrage tot de oplossing van het instrumentale en accoustische probleem om de snaren van piano en viool met elkaar te doen samenklinken. Het werkje heeft 5 deeltjes. Cantilena, Eclogue I, Eclogue II, Jig, Dithyramb, Eclogue betekent herdersdicht. Jig is de muziek bij een horlepijp en Dithyrambe is het zelfde als een vurig loflied.

Luisteraars, tenslotte nog een zalig kerstfeest.

Onze Kerstpuzzle

Tijdens de feestdagen heeft u zeker wel enkele ogenblikken vrij, om uw beste krachten te beproeven op onderstaande kerstpuzzle. Als u de juiste woorden voor de omschrijvingen heeft gevonden en de aldus verkregen letters op de goede plaats heeft ingevuld, leest u de laatste strofe van een kerstgedicht. Deze strofe vormt dan de oplossing van de puzzle. Als u er prijs op stelt mee te dingen naar één van de drie boekenbonnen, die wij voor deze goede oplossing beschikbaar stellen, behoeft u maar uw gevonden strofe per post te zenden aan het redactieadres van Cultura, per adres: Eagle 12, Oranjestad.

Uiterlijk 31 december '56 moeten alle oplossingen binnen zijn. De namen der prijswinnaars volgen in het januari-nummer. Veel succes!

9.16.16.5 20.20.11 17.16.20.1.21.7.11 12.3.11 20.20.15.17.20.11

12.16.8 14.16.16.1.13.20.4.9 20.11 18.20.12.4.21. 5.7.9.20.11 9.20 9.5.4.20 2.3.19.20.8.20.11 17.3.3.5.16.6 20.8.2 20.20.11 2.16.11.4.11.18 10.4.21.

11.15. 10.3.8 13.20.21 17.20.8 18.3.15.17 18.3.3.11 1.11.20.20.15.17.20.11

20.11 9.3.11 17.16.5.9.21 9.20 17.20.5.20.8.9 17.4.21.

1.11.16.4	opschepper.
9.20.8.21.3	griekse letter.
21.5.7.6	stoelbekleding.
12.20.21.16	ik verbied
10.4.11.2	metaal.
13.3.19.20.4	slagboom.
2.20.18	houten spie.
15.21	zangnoot.

CULTURA VOOR DE JEUGD

★ DOOR GODFRIED BOMANS

Boven, in het topje van de Kerstboom, stond een engel. Hoe zij daar gekomen was, dat kon zij zich met de beste wil niet meer berinneren. Zij had nog een vage heugenis aan een nauwe, donkere ruimte, waaruit zij opeens door een kleine hand in een zee van licht getild was. Het was een glorieuze geboorte geweest en sinds dat ogenblik was zij altijd gelukkig geweest. Dit „altijd" had eigenlijk nog maar één avond geduurd, maar voor een Kerstengel is dat een eeuwigheid, dat begrijp je wel. Arme, kleine Kerstengel! Zij wist niet dat het Kerstfeest slechts een enkele avond duurt en dat die al bijna voorbij was. Zij stond, met een blikken knipje aan de boom bevestigd, zachtjes heen en weer te weigen en keek door haar gazen vleugels naar de lichtjes der kaarsen, die beneden haar brandden.

En opeens, daar doofde een kaars uit. Meerderen volgden. Het werd steeds donkerder om haar heen en ten laatste zag zij niets dan zwarte nacht. De engel niesde, want de walm der gedoofde kaarsen prikkelde in haar neus. In het begin dacht zij dat het een grapje was, maar toen het donker bleef, kwam zij tot nadenken. „Ik had beter moeten opletten, toen het nog licht was", dacht zij spijtig, „ik heb helemaal niet gekeken. Ik herinner mij eigenlijk niets. Absoluut niets. Werd het maar weer licht". En het werd licht. Maar hoe geheel anders was dit licht! Grauw, groezelig en met tegenzin viel het door een groot, vierkant raam, en eer het ten volle ontloken was kwam er een dienstbode in de kamer, pakte de Kerstboom beet en smeet hem op zolder. Bom! daar lag de engel en keek recht in een naad van de planken vloer.

Het was er verschrikkelijk koud en buitengewoon ongezellig. In het begin dacht de engel weer: „Kom kom, het is maar een grapje", maar toen zij daar drie volle dagen en nachten in de naad van de houten vloer gekecken had, begon zij zich ernstig ongerust te maken. En hoe langer zij over het licht van het vierkante raam nadacht, hoe duidelijker begreep zij dat dit het mooiste was dat zij ooit gezien had. „Ik zal proberen het je uit te leggen", sprak zij op een dag in Maart tegen een muis, die juist voorbijkwam, „door een glazen gat in de hemel viel een verblindend licht boven op mijn hoofd. Dat is het mooiste wat ik ooit heb meegemaakt. Ik kan je niet zeggen hoe gelukkig ik eigenlijk was. Maar ik was in die tijd erg onnozel: ik besefte het niet. Nu weet ik het. En nu is het te laat. Maar ik heb tenminste de herinnering". „Dat is altijd wat", meende de muis, na er een hele tijd over te hebben nagedacht, „goedendag, ik moet verder".

Op een dag kwam de meid op zolder en vond de Kerstengel in een schemerige hoek op de grond liggen. En zij nam haar op en smeet haar in het kolenhok. Daar lag zij, tussen twee turven, recht tegenover een somber kijkend stuk anthraciet. Een week lang zweeg de engel, want zij vond dit geen gezelschap om tegen te praten. Doch eindelijk, op een dag in September, kon zij zich niet meer inhouden. „Jullie hebt er geen flauwe voorstelling van", sprak zij, „hoe het licht op zolder is. Het doet bijna pijn aan de ogen, zó stralend is het. Jammer genoeg was ik toen te beperkt om zijn zaligheid ten volle te begrijpen. Maar ik heb nu ten minste iets om aan te denken". „Dat is altijd wat", meende het stuk anthraciet, „maar ik vind de verplichting hier ook heel redelijk'. De engel zweeg. Tegen zulk een bekrompen opvatting was het vruchteloos te spreken. Op zekere ochtend nu speelde het jongetje, dat in het huis woonde, in het kolenhok. En toen hij de engel zag, nam hij haar op en wierp haar in de vuilnisbak. Het was er aardedonker. De engel vatte haar nieuwe toestand aanvankelijk als een scherts op, doch toen het drie dagen lang donker bleef, zó pikdonker, dat niemand in de vuilnisbak een hand voor zijn ogen zag, kwam zij tot nadenken. Zij dacht en zij dacht

en ten laatste kon zij het niet meer houden en riep: „Is hier soms iemand om naar mij te luisteren? „Jawel", zei een stuk spiegelglas, „als het niet te flauw is". En de engel vertelde van het verblindende licht in het kolenhok en hoe verrukkelijk het daar geweest was. „Ik was te dom", besloot zij met een zucht, „om het te begrijpen. Maar nu begrijp ik het. Ik zie het helemaal in". Het stuk spiegelglas zweeg; want het had zoveel ijdelheid in zijn leven gezien, dat het wat eenkennig geworden was.

Op een Donderdag, in de namiddag, toen het al wat schemerig was, kwam de vuilnisman voorbij. Hij tilde het deksel op en zag de engel liggen. Nu is het altijd prettig een engel te ontmoeten; doch als men vuilnisman is, gevoelt men zich dubbel verblijd. En hij stak de engel in zijn zak en gaf haar 's avonds aan zijn vrouw. „Alsjeblief", zei hij, „voor de Kerstboom". En de vrouw van de vuilnisman borg de engel in een kartonnen doos en zette de doos in de kast. „Hallo", zei de engel, na een tijdje stil te hebben gelegen, „is hier iemand?" Maar er was niemand in de doos dan het houtwol, waarin de engel lag, en houtwol, dat weet je, heeft een zwijgzame aard. En dat was maar heel goed, want de engel had eigenlijk helemaal niets te vertellen. Want hoe zij ook dacht en peinsde over haar oude vuilnisbak, zij zag er niet meer licht in dan in de kartonnen doos, waarin zij nu lag: het was in beiden even donker. En toen eindelijk, toen zij begreep dat het niet zwarter meer kon worden, liet zij het verleden varen en dacht aan de toekomst. En een nieuw gevoel doorstroomde haar, zij gevoelde zich blij en vol verwachting. Alle spijt en alle wrok week uit haar hart, en zij lag stil en met open ogen te wachten op de kleine hand, die haar omhoog zou heffen uit het duister naar het licht.

En de hand kwam en hief haar omhoog naar het topje van een Kerstboom. De Kerstboom was veel kleiner dan die van het vorig jaar en er brandden ook minder lichtjes in. Maar dat zag de engel niet. Met een blikken knipje aan de top bevestigd, weidge zij zacht heen en weer en keek door haar gazen vleugels naar de fonkelende versierselen van de boom. „Verrukkelijk", dacht zij, „verrukkelijk. Maar laat ik dit keer goed opletten. Dadelijk is het voorbij. En dan wil ik alles gezien en alles geweten hebben". En zij sperde haar ogen wijd open en tuurde dwars door de takken naar beneden. En zij zag de vuilnisman staan, in een nieuw pak gestoken, zijn vrouw en hun beider kind, met een blauwe strik in het haar. En de ogen van het kind keken strak en regelrecht in een klein, open huisje, waarin ook een man, een vrouw en een kind te zien waren, maar véél en véél kleiner, en verder een os en een ezel, zo groot als de beestjes in een speelgoeddoos. Opeens schrok de engel. Want daar, aan de nok van het huisje, was een engel bevestigd als zij, met dezelfde gazen vleugels en hetzelfde lint met de handen ophoudend als zij in haar eigen handen hield. En nu voor het eerst kon zij de woorden lezen, die erop stonden: „Glorie aan God en vrede op aarde aan de mensen van goeden wil".

En een gevoel van diep geluk doorstroomde de eenzame engel boven in de boom, die zich zo lang verlaten en verongelijkt had gevoeld. „Ik heb een Boodschap in mijn handen", dacht zij fier, „ nu kan mij niets meer gebeuren. Welke ongelukken mij ook zullen overkomen, ik heb mijn schat bij mij en niemand kan mij die ontnemen".

En er overkwamen haar vele ongelukken. Want in het vierde jaar brak zij af van de boom en kwam in een blokkendoos terecht, en van hieruit belandde zij in de lappenmand. En ten slotte woei zij in de tuin op een hoop dorre bladeren en lag daar stil op haar rug naar de jagende wolken te kijken. En zij voelde hoe zij langzaam en pijnloos verteerde, dag na dag; maar zij hield het lint stevig vast en er was geen bitterheid in haar. Want zij wist dat zij een wezen was, bestemd om dood te gaan, doch uitverkoren om de Goede Boodschap tot het einde te bewaren.

Kerstfeest

Onze kamer ruikt naar mos
onze kamer ruikt naar 't bos
en ik moet van bomen
en van vogels dromen.
Alle kaarsjes zijn nu aan,
met alsof er sterren staan.
Niet ver weg, maar heel dichtbij
staan de sterren rondom mij.

Alle zilveren klokjes zingen
over lichte blijde dingen
en in mij - waar ik ook ga -
klingelen die klokjes na.
Staat er iemand voor mijn ruiten?
Blijf niet buiten, blijf niet buiten.
Kom toch binnen, kom erbij.
't Licht schijnt niet alleen voor mij.
Als ik nu zou mogen wensen,
wenste ik dat alle mensen
zouden dromen wat ík droom
bij mijn kaarsjes en mijn boom.

Mies Bouhuys.

Het Zilveren Vogeltje

Er was eens een zilveren vogeltje. Niet zo eentje dat een glasblazer tegelijk met alle andere klokjes en ballen voor de kerstboom blaast, nee, een veel mooier. Het was een stukje van een echte ster die heel lang geleden op aarde was gevallen. Het glinsterde ook net als een ster die hoog aan de hemel staat; behalve als het treurig was, want dan leek het net een gewoon stenen vogeltje. Toen de ster op aarde viel, ergens ver weg in de bergen, was het vogeltje over bossen en zeeën naar de steden van de mensen gevolgen. Het wist zelf niet precies wat het wilde, maar het hoopte dat het de mensen gelukkig kon maken, zodat het zelf altijd zou blijven glinsteren. Maar hoe kwam het daar?

„Ik kan toch maar niet zo ergens binnenvliegen?" dacht het, „want de mensen zouden niet begrijpen wat ik kwam doen. Nee, ik moet eerst uitvinden wie er het meeste blij zal zijn als ik in zijn kerstboom zal wonen."

Daarom verstopte het zich tussen kerstboomklokjes en zilveren slingers die in een doos op het kerstfeest stonden te wachten. Die doos stond in een hoek van een diepe kast van een winkel, want het duurde nog een poos voor het kerstfeest zou zijn. Maar eindelijk was het dan zo ver en werden alle klokjes en ballen, alle zilveren slingers en ook het engelenhaar uit het donker gehaald en uitgestald in de winkel. Al gauw kwamen de mensen en het vogeltje glinsterde van plezier, toen het die blijde gezichten om hem heen zag. Met wie zou het meegaan? Met die deftige meneer daar? Och, die kocht al zó veel en die had zo'n grote kerstboom op z'n auto gebonden dat het vogeltje helemaal niet te zien zou zijn als het daarin ging wonen. Wacht, daar kwam een moeder met kinderen. Het vogeltje spitste zijn zilveren oortjes. Zou het met die kinderen meegaan? Stil eens, wat zeiden ze?

„Ik wil een hele grote bal van zilver", riep de oudste, „de grootste die er is". „En ik....", zei de tweede, „de langste slinger die er bestaat." „En ik, zei de kleinste verlegen, „ ik wil een klein klokje dat klingelt als een schapenbelletje."

De anderen lachten hem uit en het zilveren vogeltje kromp in elkaar. Met die kleinste had het wel mee willen gaan, maar de grote kinderen zouden hem net zó uitlachen en hoe kon het dan schitteren?

Alle klokjes en slingers om hem heen gingen met de mensen mee, maar niemand keek haast naar het vogeltje dat stil zat te wachten. Soms nam iemand hem even op, maar legde het meteen weer neer. Ze vonden het te klein, of niet mooi gnoeg voor hun kerstboom. Het voelde hoe het al zijn glinstering verloor, enkel van verdriet omdat geen mens het hebben wou. En toen er eindelijk iemand in de winkel kwam en om een zilveren vogeltje vroeg, lag het helemaal dof op de toonbank.

„Nee", zei de meneer, die erom gevraagd had, „ik wou een zilveren vogeltje, geen vogeltje van steen." Hij liep de winkel uit.

„Hoe komen we toch aan dat lelijke ding?" vroeg de meneer van de winkel aan zijn bediende. „het hoort helemaal niet bij onze mooie zilveren kerstboomspullen. Gooi het er maar tussen uit."

En daar ging het vogeltje; het lag op de rommelige inpaktafel achter de winkel en tussen al het grauwe papier leek het nog doffer dan het al was. Het begreep dat niemand in de stad het nodig had en het zocht een uitweg. En ja, hoog boven hem was een klein raam en door een kier daarvan verdween het vogeltje, uit de winkel. Het vloog treurig over de huizen van de stad heen en het besloot om daar nooit meer terug te komen. Zo kwam het in het bos, Het zocht een plekje in de top van een denneboom

en het dacht treurig aan de mensen. „Ik wil ze nooit meer zien", fluisterde het. En toen, op hetzelfde ogenblik hoorde het weer mensenstemmen. Kinderen waren het. „Jammer hè", zei een jongetje, „ dat wij geen centjes hebben voor een kerstboompje."

„Och", zei het meisje, „ de denneboompjes in het bos zijn toch ook mooi." „Ja, maar.... ze zijn niet versierd en dat zou ik zo verschrikkelijk graag eens zien.

Het kleine vogeltje begreep meteen dat het nú iets kon doen. Het voelde hoe al zijn schittering terugkwam en het blonk zó dat zijn stralen voor de voeten van het jongetje en het meisje vielen. Die keken op en ze zagen een kerstboompje dat mooier was dan alle dennen in de stad vol ballen en slingers. Boven in het kleine dennetje schitterde het vogeltje als een ster uit de hemel. En niemand kon zo gelukkig zijn als het meisje en het jongetje die geen centjes hadden voor een kerstboom.

Het is allemaal al heel lang geleden gebeurd; de jongen en het meisje zijn al oude mensjes, maar ieder jaar als het kerstfeest wordt, gaan ze naar het bos waar het vogeltje in de kersttijd zit te blinken tussen het groen.

En ze kijken er zó lang naar, tot ze weer voor een heel jaar gelukkig zijn.

Mies Bouhuys.

Het kleine meisje met de zwavelstokjes

Het was vreselijk koud; het sneeuwde en begon al donker te worden. Het was ook de laatste avond van het jaar, Oudejaarsavond. In deze koude en duisternis liep een klein, arm meisje over de straat, blootshoofds en met blote voetjes. Ja, ze had wel pantoffels aangehad, toen ze van huis ging; maar wat hielp dat! Het waren veel te grote pantoffels, die haar moeder eerst gedragen had; ze waren dan ook zo groot, dat het meisje ze had verloren, terwijl ze gauw de straat over stak, toen er twee rijtuigen in vliegende vaart voorbijreden. Een der pantoffels had ze helemaal niet teruggevonden, en met de andere was een jongen weggelopen, zeggende, dat hij die voor wieg zou gebruiken, wanneer hij zelf kinderen had.

Zo ging het meisje met de blote voetjes, die rood en blauw van de kou waren, verder. In haar oud versleten schortje had ze een menigte zwavelstokjes, en een bosje hield ze daarvan in de hand om te verkopen. De hele dag had nog niemand iets van haar gekocht, niemand had haar ook maar een kleinigheid gegeven, hongerig en verkleumd slenterde zij voort. Ze zag er zo deerniswekkend uit, het arme kind! De sneeuwvlokken vielen op haar lang blond haar, dat in mooie krullen om haar hals hing; maar dat dit haar goed stond, daaraan dacht zij helemaal niet, Achter alle vensters brandden lichten: het was ook Oudejaarsavond, ja, juist, dat viel haar nu in.

In elkaar gedoken ging ze zitten in een hoek, die gevormd werd door twee huizen, waarvan het ene wat verder in de straat vooruit stak dan het andere. Ze had haar beentjes onder haar opgetrokken, en werd hoe langer hoe kouder; maar toch durfde ze niet naar huis teruggaan, want ze had geen enkel bosje verkocht, geen enkele cent gekregen. Haar vader zou haar zeker slaan. En - thuis was het toch ook koud; ze hadden daar boven hun hoofd alleen maar het dak, waar de wind doorheen gierde, al waren de grootste reten ook toegestopt met stro en vodden. Haar handjes waren bijna helemaal bevroren. Ach, één zwavelstokje maar zou haar zo goed doen! Als ze er maar één uit het bosje durfde trekken en afstrijken langs de muur om haar vingertjes te warmen! En ze trok er een uit: „rits", hoe knetterde en brandde het! Het was een warme heldere vlam, met een groot licht, toen zij er haar hand achter hield. Het was een wonderlijk licht, en het meisje verbeeldde zich, dat zij voor een grote kachel zat; het vuur brandde zo heerlijk en verwarmde haar zo goed; maar wat was dat? - Het meisje strekte de voetjes uit, om die ook te verwarmen; daar ging de vlam uit; de kachel verdween - en zij zat met het stukje van het afgebrande zwavelstokje in de hand. Een nieuw werd aangestoken, het brandde, het lichtte, en waar het schijnsel op de muur viel werd deze doorzichtig als een sluier. En zij kon in de kamer zien, waar de tafel gedekt stond met een helder wit laken, en heerlijk dampte de gebraden gans. En wat nog mooier was, de gans sprong van de schotel, waggelde over de grond met de vork en het mes al in de rug, en kwam regelrecht op het arme meisje af. Daar ging het zwavelstokje uit en alleen de dikke koude muur bleef nog te zien.

Wederom streek zij een zwavelstokje af. Daar zat zij onder de prachtige kerstboom, nog groter en mooier opgesierd dan die zij op het laatste Kerstfeest door de glazen deur gezien had bij de rijke koopman. Duizende lichtjes brandden op de groene takken en gekleurde prentjes, zoals er voor de ramen der winkels hingen, zagen op haar neer. De kleine stak beide handen in de hoogte - toen ging het zwavelstokje uit; de kerstlichtjes stegen al hoger en hoger, en zij zag ze nu als glinsterende sterren aan de hemel. Een ervan viel neer, en liet een lange lichtstreep na.

„Nu sterft er iemand!" zei de kleine, want oude Grootmoeder, de enige op de wereld, die goed voor haar geweest was, maar die nu gestorven was, had gezegd: „Wanneer er een ster valt, gaat er een ziel op tot God!"

En weder streek zij een zwavelstokje tegen de muur af, en het lichtte hel op, en in dat licht stond oude Grootmoeder, helder stralend, zacht en zegenend.

„Grootmoeder!" riep de kleine, „o, neem mij mee! Ik weet, dat gij verdwijnen zult, als het zwavelstokje uitgaat, verdwijnen zult evenals de warme kachel, de heerlijke gebraden gans en de grote, gezegende kerstboom!" en haastig streek zij al de zwavelstokjes gelijk af, die er nog in het doosje waren, want zij wilde grootmoeder vasthouden. En de zwavelstokjes schitterden met zulk een glans, dat het lichter was dan bij dag. Nooit te voren was Grootmoeder zó mooi, zó groot geweest; zij nam het kleine meisje op haar arm, en zij vlogen in glans en blijdschap hoog, hoog op. En daar was geen koude, geen honger, geen dorst - zij waren bij God.

Maar in de hoek, tegen het huis zat in het koude morgenuur een meisje gelcund met rode wangen en een glimlach op de mond - doodgevroren op de laatste avond van het oude jaar. De nieuwjaarsmorgen brak aan voor de kleine dode, met haar zwavelstokjes, waarvan een bundeltje geheel was opgebrand. „Zij had zich willen warmen," zeiden de mensen. Niemand wist, wat moois zij had gezien, en in welk een glans zij met oude Grootmoeder was ingegaan tot de Nieuwjaarsvreugd.

PRIJSVRAAG

De oplossing van November was: De Kristalberg.

Prijswinnaars: Ro Almaay, Savaneta 30, Frank Finck, Santa Cruz 314, Harold I. Baptiste, Pos Chiquito 79.

Muziek kennen doet muziek genieten

(4)

De eerste muziekinstrumenten die de mensheid gekend heeft, waren de natuurlijke ramelaars. Sommige vruchten worden na uitdroging hard, terwijl de pitten er dan los in blijven zitten. Het is dan goed mogelijk om zo'n uitgedroogde vrucht te gebruiken als geraasinstrument, d.w.z. men kan het ritme van dans en zang markeren door de vruchten te schudden of ze tegen elkaar te slaan. Het geluid dat ze voortbrengen kunnen we het beste omschrijven met het woord geraas. Dat is dus het geluid voortgebracht door verschillende kleine voorwerpjes, geluid dat absoluut geen herkenbare toonhoogte heeft.

Naast deze geraasinstrumenten zien we bij primitieve volkeren vaak ontstaan de slaginstrumenten. Heden ten dage kennen we nog verschillende slaginstrumenten, die in wezen niet veel verschillen van de oer-primitieve soort. Denk maar eens aan allerlei soorten trommels, castagnetten (ook wel eens Spaanse kleppers genoemd), bekkens, enz. Het geluid dat de meeste slaginstrumenten voortbrengen kunnen we het beste omschrijven met : geruis, Geruis ontstaat als een groot aantal tonen, van hoog tot laag, samenklinken, zonder dat één van die tonen op de voorgrond treedt. Een mooi voorbeeld van een geruisinstrument zijn de bekkens. Het zijn twee grote platte koperen schijven, die op een bepaalde manier langs elkaar geslagen worden. In vele moderne composities worden de bekkens voorgeschreven om aan een climax in de muziek een zekere glans te geven. Daar de bekkens echter niet één bepaalde toonhoogte hebben, behoeft de componist ze dus niet te laten stemmen met de andere instrumenten van het orkest. Een uitzondering vormen de pauken, want deze grote trommels geven wel degelijk een duidelijk waarneembare toon.

Een stapje verder in de ontwikkelingsgang der muziekinstrumenten is de ontdekking en toepassing van de blaasinstrumenten. Het is moeilijk te zeggen wanneer deze instrumenten voor het eerst zijn toegepast, maar diverse opgavingen hebben duidelijk aan het licht gebracht dat ook de blaasinstrumenten zeer oud zijn. In zoverre zijn ze in de ontwikkeling een trapje hoger, dat ze altijd één of meer duidelijk herkenbare tonen geven. Iemand moet hebben ontdekt dat een stukje riet, een schelp, een hoorn van een koe of een stuk been een toon geeft als er langs geblazen wordt. Men had er ook niet het minste bezwaar te-

gen om de beenderen van zijn voorvaderen of verslagen vijanden om te bouwen tot miziekinstrumenten! Ze werden doorgezaagd, van gaten voorzien, en klaar was de fluit. Dergelijke schalmeien heeft men veel opgegraven en volgens schatting dateren ze wel van 3000 jaar voor Chr. Het was op deze instrumenten al mogelijk om vier of vijf tonen voort te brengen, zelfs had men al ontdekt dat er door overblazen nóg meer tonen te verkrijgen waren. Overblazen is een manier van spelen die vooral op de dwarsfluit wordt toegepast. Het beste kan ik dit demonstreren door over de hals van een flesje te blazen. Blaas ik zacht, dan ontstaat er een vrij lage toon. (Hoe groter de fles, hoe lager de toon). Maar blaas ik sterker, dan slaat de toon ineens over in een hogere, die meestal een kwint (vijf tonen) hoger klinkt. Zelfs kan ik bij zeer sterk blazen nog twee of drie tonen verkrijgen, die nog hoger liggen. Dat is nu overblazen. Instrumenten die zeer veel bespeeld worden d.m.v. overblazen zijn de koperen blaasinstrumenten. Alleen wordt de toon hier op een geheel andere wijze gevormd dan bij de fluit.

De Pansfluit, ook al vele eeuwen voor Chr. bekend, bestond uit een aantal stukjes riet van verschillende lengte, die tot één instrumentje waren samengebonden. De toon ontstond doordat er over deze pijpjes heen geblazen werd en het was mogelijk om op die manier al melodieen te spelen. We kunnen de Pansfluit dan ook gerust zien als de voorloper van onze mondharmonica! Als we in de Bijbel lezen dat Jubal degene was die orgelen maakte, wordt hier zonder twijfel deze pansfluit bedoeld. Tevens lezen we op deze plaats het woord dat ons bij een nieuwe groep muziekinstrument brengt, nml. harpen. Deze instrumenten behoren tot de snaarinstrumenten. Misschien heeft een boogschutter wel ontdekt dat de pees van zijn gespannen boog een toon liet horen, en dat deze toon versterkt werd als hij de boog op een uitgeholde boomstam of holle vrucht liet rusten. In elk geval had hij dan al de grondvorm van alle snaarinstrumenten ontdekt. Want of we nu denken aan een piano, een viool, een harp of een guitaar, deze instrumenten bezitten allen de volgende delen: Het klankvormende lichaam : de snaar. Het klankoverbrengende lichaam : de kam, welke stevig bevestigd is op het klankversterkende lichaam, het klankbord. Een trillende snaar, gespannen tussen twee vaste punten, geeft namelijk, een toon die nauwelijks te horen is. Het is bij alle snaar-instrumenten dus absoluut nodig deze toon te versterken door een klankbord (piano), of klankkast (viool).

Het snaarinstrument dat we bij primitieve volkeren veel tegenkwamen (en komen), maar dat zich bij het voortschrijden der cultuur nooit verder heeft kunnen ontwikkelen, is dat met slechts één snaar. De snaar zat gespannen tussen een onder spanning gebogen stuk bamboe, terwijl als klankversterker een grote, holle vrucht dienst deed. In de mogelijkheid om zeer veel tonen te kunnen vormen, zat echter ook de beperking. De toon werd namelijk gevormd door het meer of minder buigen van de boog, zodat het nooit mogelijk was een toon van tevoren juist te bepalen. Al glijdende door het toongebied, zong de bespeler als het ware mee met met de andere instrumenten.

Een volgende keer willen wij eens stil staan bij de begrippen geruis, klank, toon en timbre.

Rien Hasselaar.

Nieuws van de Muziekschool

Als dit nummer verschijnt, behoort de leerlingenavond op 30 November alweer tot het verleden. Dat we het ditmaal op San Nicolas organiseerden was begrijpelijk, want een groot deel van het werk der Muziekschool vind daar plaats. Het meisjeskoor dat wel 70 leden telt, studeert hard onder de stuwende leiding van de heer Bongers, en heeft af en toe eens een gelegenheid nodig zich te laten horen. Daarom was het goed om een leerlingenavond te organiseren, met dit koor als centrum. We hopen dat het velen bevredigd heeft, en dat het spoedig mogelijk is weer een dergelijke avond te organiseren.

Op een onlangs gehouden lerarenvergadering is het nieuwe reglement voor de leraren besproken en met algemeen stemmen aangenomen. Dit reglement geeft allen die meewerken aan de Muziekschool een iets vaster binding. De leerkrachten krijgen meer het gevoel dat de school een instelling is die hun verplichtingen oplegt, maar die hun ook een grotere verantwoordelijkheid geeft. We zijn hiermede weer een stapje verder gekomen op de weg naar het ideaal:

Een Muziekschool die de leerkrachten vormt en zoveel mogelijk steunt, terwijl hun werk financieel veilig staat, daar de school het salaris uitbetaalt.

Is dit doel eenmaal bereikt en heeft het door de bouw van de nieuwe Schouwburg met lesruimte voor muziekonderwijs een meer tastbare vorm gekregen, dan kunnen we ons gelukkig prijzen. Want een Muziekschool die in een kleine gemeenschap werkelijk aan het gehele muziekonderwijs vorm geeft, behoort zelfs in Holland tot de hoge uitzonderingen.

R. H.

Het Hartje van Rode Zegellak

DIT wordt een verhaal van een oude Russische emigrant Serge, in wien veel leed tot herinnering gestold was. Ergens in zijn hart lag een versteende bloem, een kus tot glimlach verwrongen en gekristalliseerd. Ook was er een kinderhand in zijn hart, geel als van oude was, en met het breekbare in de materie van tubereuses. En een water, dat noch eeen begin, noch een einde had, waarin een zwart beest woonde, dat wederom Serge heette en dat alles vrat, wat nog niet versteend was.

Het wordt echter ook het verhaal van kleine Tanja Persakov, die sterren knipte uit goudpapier. Die sterren plakte zij met stijfsel op een vel donkerblauw karton; dat betekende voor Tanja de hemel. Zij reeg kleine stukjes watten aan een witkatoenen draadje, dat betekende voor haar de sneeuwstormen over de Russische steppen. Zij kneedde een hartje uit een warm stukje zegellak; dat betekende voor kleine Tanja de liefde. De sneeuw hing opzij tegen de spiegel, zodat het dubbel zoveel leek. De sterren blies zij dof met haar kleine warme adem; zij wist niet waarom zij dat deed, en het hartje stopte zij weg in de zak van haar onderjurk, waar niemand het zien kon. Daarna wreef zij een vijffrankstuk gloeiend op de mouw van haar jurk en legde de munt tegen de ijsbloemen op de ruit. Door het ronde gaatje, wat daardoor ontstond keek zij naar beneden in de stille straat. Een dunne stofsneeuw had de keien wit overpoederd en een paar jodenjongetjes uit het achterliggende ghetto hadden met stokken figuren getekend op de glinsterende rijweg. Nu hinkelden zij over drieën en vieren, over vijven en zessen van de hemel naar de hel, en van de hel weer naar de hemel, zoals zij dat hun leven lang zouden blijven doen. Een uitgehongerde kat stal schichtig een vuilnisbak leeg. Verder was er niets te zien, behalve dan oude buurman Serge, die net de hoek van de straat omsloeg. Bij de hinkelende jongens bleef hij even staan kijken, stampend met zijn plompe laarzen van de koude. Tanja vond, dat hij er net zo uitzag als de heilige Vladimir op de icoon. Hij had dezelfde lange, vergeelde baard, dezelfde ronde, vermoeid afzakkende schouders. Zijn hoofd hield hij even opzij gebogen, als luisterde hij aandachtig naar een roep, naar een snikje van een schreiend kind. Meestal kromde hij zijn rechterarm, zo, alsof hij een onzichtbare, le-

vende last droeg, die hem zeer lief was, een jongetje, of een gewonde hond misschien.

Tanja bedacht, toen zij hem zag, dat zij het engeltje van olijvenhout vergeten had, dat Oom Stepan Perekotine voor haar gesneden had, Oom Stepan, die zich opgehangen had, omdat hij niet leven kon buiten zijn Rusland, dat ver weg was, nog achter Berlijn, nog achter Polen, en dat het beloofde, maar ook het verboden rijk was voor hen allen, de droom ook, waar zij allen aan ten gronde gingen, ieder op zijn eigen wijze; Oom Stepan, die zacht geweest was en vriendelijk, een beetje schuw ook, als de donkere geduldige dieren in het veld; Oom Iwan, die vaandrig geweest was in het Russisch Keizerlijk Leger en die teruggegaan was, slechts om de dood te vinden in een vaderland, dat hem niet meer van node had. Haar eigen vader ook, die de mensen was gaan vrezen, omdat zij, zoals hij zeide, erger waren dan de wilde beesten in hun begeerten en hun instincten.

Haastig zocht zij toen het engeltje, omdat zij bang was oom Stepen een onrecht te hebben gedaan, nu zij hem en zijn engeltje vergeten had op deze dag, die voor alle Russen een dag van zachtheid moest zijn, van licht en van weemoed, van herinnering en van verhalen, van de schrijnende, bloedende verhalen der emigranten waarvan de bittere pijn ondanks alles een zegen was. Zij vond het poppetje onder in de kast in een schoenendoos. Daar lag het in ontroerende stunteligheid met zijn roze gelakte buisje, met zijn broekje van schreeuwend groene zijde, met zijn vleugels van zwart geworden goudbrokaat en met zijn rood leren laarsjes, die Oom Stepan met een vreemde glimlach gesneden had uit zijn eigen hoge officierslaarzen.

Zij zag hem nog zitten tegen de wastafel in hun kamer, met zijn dikke onhandige vingers snijdend aan het engeltje „om het kind een plezier te doen”.

Er was een andere Oom Stepan geweest, die de kleine Tanja nooit meer vergeten zou omdat hij geschreeuwd had met zijn hartstochtelijke boze stem, hier, in dezelfde kamer, waar de vallende sneeuw achter het venster de stilte nog accentueerde: „Bij God Iwan! In deze laarzen ben ik Rusland uitgevlucht, maar met dezelfde laarzen zal ik in het overwinnende leger Rusland weer binnentrekken”.

Later echter had hij de laarzen versneden om er poppeschoentjes van te maken, en nog later had hij zich opgehangen.

Tanja luisterde naar de onzekere, slepende voetstappen van oude buurman Serge op de trap. Dan hoorde zij hem, zoals altijd struikelen over de laatste trede, als kon hij slechts met grote moeite zijn tegenzin overwinnen om thuis te komen. Wist hij dan niet meer, dat het vandaag de dag was van de gebraden appels, van de zoete mandarijnen, van de gepofte kastanjes en van de rijstetaart ?

Was hij vergeten, hoe zij samen slingers geplakt hadden, rode en blauwe, roze en paarse, brede en smalle ? Had hij werkelijk kunnen vergeten, dat zij samen dennenappels en eikels hadden verguld en verzilverd? Was dat mogelijk!

Herinnerde hij zich dan ook het sparretje niet meer vóór de bemoste eikestam? En laag in de appelboom de dikke mareknoest?

Tanja was gewend, dat hij bij tijden alles vergat: de uitlopende prunis, het blauw van een voorjaarslucht, een melodietje, aarzelend gefloten en weer verwaaid. Hij vergat, dat zij een kind was, dikwijls vergat hij, dat zij bestond.

Maar deze dag, was anders. Dit was de dag van de appels en van de kastanjes, van de vuren en van de lichten, van de klokken en van de oude Russische cantaten. Vandaag zonden levenden en doden elkander ontmoeten in het mysterie van de geboorte. Vandaag moesten de doden hun vreugde vinden temidden van de levenden, aan wie zij door hun liefde verbonden waren gebleven. Neen. Vandaag moesten er geurende sparrebomen staan in alle Russische kamers. Er moesten waskaarsen branden, alle dingen, die een zachtheid waren in een zeer bitter leven. Oom Serge moest mee naar het bos om de spar te kappen, om de mareknoest te snijden uit de zwarte appelboom.

Tanja ging naar zijn kamer, klopte aan, en ging naar binnen. Meer dan ooit geleek de oude man een heilige van een sombere icoon. Naast hem stond een open fles en in de kamer hing een prikkelende lucht, die het kleine meisje maar al te goed kende. Hij keek haar aan met die nietsziende blik, die de blik was van Serge het dier, en niet van Serge de man. Doch dat kijken was wijs en schoon in zijn droeve onbewustheid, in zijn blinde glinstering. Hij hoorde haar kinderstem van over het water, dat noch een begin, noch een einde had, en dan het driftige stampen van haar voet, dat tot het bonzen werd van zijn eigen zieke bloed. Ook was het hem alsof een klein wassen handje, het handje van zijn dode zoontje Iwan zachtjes bewoog, hem trillend te strelen begon van binnen uit, met de onhandige dikke babyvingertjes, die hem het liefst op de wereld geweest waren.

Iwan, fluisterde hij, mijn kleine Iwan....

Een vogel antwoordde met een hoge, heldere fluittoon. Het hoofd opzij gebogen luisterde hij. Daar was het weer, heel in de verte, de klare roep van een merel, een kinderlach achter rozenhagen, het spatten van water op water.

Buiten viel dichter de sneeuw en verstomde ieder geluid, dat van de aarde kwam. Maar binnen trappelde een kleine furie in razende woede.. Hoor je me, Oom Serge? Je moet mee naar het bos. Hoor je me? Je moet. Wij moeten de spar gaan halen en de mistletoe en de rode bessen van de wilde rozen.

Zij trok hem aan zijn handen, aan zijn armen, zij rukte hem overeind, terwijl tranen van bitterheid en drift langs haar wangen rolden. En eindelijk richtte Serge, de man, zijn vermoeide, gepijnigde blik op haar. Zij drukte zich tegen hem aan als een kat, zij greep hem beet in de lange haren van zijn baard en al die tijd herhaalde zij: „Hoort U wel, Oom Serge, U moet. Ik kan alleen de spar niet kappen. U moet mee. Hier is Uw hoed". Zij duwde hem de deur uit, de trap af, en de straat op.

Buiten in de winterkoude, die het kleine meisje genietend opzoog als een ijsbonbon, kwam de oude man tot zichzelf. Hij lachte een beetje, tegen Tanja, een beetje verontschuldigend - eigenlijk beschaamd. Hij warmde haar tintelende vingers in de uitgescheurde zak van zijn overjas.

Zij kwamen aan het bos, dat slechts op eeen kleine afstand van de stad gelegen was, en ervan gescheiden door een asphaltweg en een rivier. Onder het donker der kale, kreunende bomen leek de sneeuw ijler, blauwer ook, alsof er verborgen juwelen onder te gloeien lagen. Een vuur brandde over braamstruiken. Er was geen rook. De stilte tussen de stammen was zo intens, dat zij het vallen der vlokken konden horen en het kloppen der sappen door takken en twijgen. Zij roken het ontkiemen der eikels ònder de sneeuw, ònder de bladeren, onder de aarde. Het was vreemd, er waren geen schaduwen. Er waren geen kleuren. Alles was wit, dromend wit, starrelend, verstuivend wit. Blank, dat zo donzig was als de tederheid van een liefde. Nevels en misten, sneeuwen en rijpen, kristallen en bloesems, kanten van twijgen en varens, van doorns en distels, en nergens een schaduw, nergens een kleur. Tussen de vlokken begonnen vlinders te dansen; zij kusten de aarde en stegen weer, hun broze wieken verwaaiend in de winterwind. En een regen van bloemen, die zwaarte hadden noch geuren, een zachte regen van witte violen, sneeuwklokjes, chrysanthen, anemonen en irissen.

Alle geluiden hielden op te bestaan, daarna verwaaiden de vormen in de winterwind, verschoten zelfs de nuances van de kleur. Extase van bevruchting en van geboren-worden in één ademloze snik. Een kind begon te schreien, omdat het geboren werd.

Het werd geboren in een zandkuil. Een koe, een os en een ezel stonden er peinzend om heen. Ook waren er enkele schapen, wat bijen en een witte poes. De poes kroop naast het kind om het warm te houden. De koe gaf wat melk. de bijen brachten honing, een vis offerde zijn dode zelf en deed dat met vreugde. Verder was er niets dan de sneeuw, een jonge en een oude vrouw, en een man, die niet wist, wàt te doen en wàt te zeggen. En dan waren er nog de ontkiemende planten in het donker.

Het was simpel. Het was eeuwig.

De oude Rus en het kleine meisje hielden elkaar bij de hand. Zij zagen. Zij herkenden. Zij beleefden.

Later hebben zij dan toch nog de spar gehaald en de mare, ook de rode bottels van de rozenhaag. Want vele Russen, levende en dode, hadden niet gezien, hoewel zij een zachtheid en een wonder zeer van node hadden.

De kamers waren niets veranderd. Op het nachtkastje glom de fles. De ramen waren bevroren. Het engeltje van Oom Stepan lag vergeten op tafel, en in de kast stond een rijstetaart met rode geconfijte kersjes.

Tanja legde een vuur aan in de kachel. Zij streek haar vaders overhemd, haar nieuwe jurk en haar haarlinten. Zij versierde de kerstboom met de slingers, die Serge en zij ervoor geplakt hadden. Zij stoofde een aardbeiencompote. Rond de lamp plooide zij lichtgroen crêpe-papier. Zij veegde de vloer. Bij iedere stap, die zij deed voelde zij een klein hard dingetje kloppen tegen haar vlees. Alsof het haar herinneren wilde. Dat was het hartje van rode zegellak, dat zij straks aan Oom Serge wilde geven.

Jo Boer.

Een Onsterfelijk Kerstverhaal

Charles Dickens

Charles Dickens, de grote Engelse humorist, heeft de wereldliteratuur verrijkt met een aantal markante figuren, die vandaag, ruim een eeuw na hun geboorte, nog weinig van hun aantrekkelijkheid verloren hebben. Men denke slechts aan de rondbuikige heer Samuel Pickwick, aan David Copperfield, aan „Pip", de held uit „Great Expectations" en aan „little Nell" uit „The Old Curiosity Shop". Natuurlijk zijn zij inmiddels bejaarde lieden geworden. Zij staan ietwat onwennig tegenover het tempo van onze dagen. Het overstapje van diligence naar straalvliegtuig binnen het tijdbestek van een eeuw heeft hen duizelig gemaakt. Is het te verwonderen dat zij nu en dan blijven staan om „bij" te komen? Zodoende raken wij [illegible] verliezen hen nogal eens uit het oog.

Eén figuur heeft Dickens echter zodanig toegerust, dat zij altijd „actueel" blijft. Wij ontmoeten haar telkens opnieuw. Mislopen is uitgesloten. Ik doel op de figuur van Ebenezer Scrooge uit zijn „Christmas Carol", dit onsterfelijke kerstverhaal van de oude gierigaard die in de kerstnacht „van goeden wille" wordt.

Het was in 1843 dat de eerste druk van „A Christmas Carol in Prose" verscheen. Sedertdien is het in vertalingen over alle werelddelen verspreid.

Voor de Engelsman is Kerstmis vooral het feest van de levensvreugde, van de midwintervrolijkheid, van de goede daad ten opziehte van de minderbedeelden. Het Engelse Kerstfeest is voor een belangrijk deel een „tafelfestijn". Ganzen, kalkoenen en plumpuddingen zijn attributen zonder welke een Engels gezin zich geen Kerstmis kan voorstellen. Ook de amourette „under the mistletoe" behoort tot de tradities op 25 december. Het spreekt welhaast van zelf, dat dit alles zich in de dagen van Dickens voornamelijk in de huiselijke kring afspeelde. Onze eeuw is de eeuw der Christmas-parties buitenshuis. Men kan kalkoen en plumpudding ook in een restaurant eten en in de dancings vindt men naast talrijke speciale attracties, ook mistletoe. Niettemin blijkt Kerstmis voor de doorsnee Engelsman, die de traditie liefheeft, een gezinsfeest, een feest dat hem weer doet grijpen naar Dickens' eenvoudige levenswijsheid, naar een verleden, dat als een kleurig prentenboek openvalt bij herlezing van de „Christmas Carol".

Wie kent niet uit zijn jeugd de geschiedenis van de vrekkige zakenman Ebenezer Scrooge, voor wie levensvreugde en naastenliefde tot het rijk der fabels behoren? Weer zit hij op de vooravond van Kerst in zijn slecht verwarmd kantoortje, snauwt zijn klerk, de arme Bob Cratchit af, snauwt zijn neef af, die hem trouw ieder jaar „Vrolijk Kerstfeest" komt wensen, snauwt de heren af, die met een intekenlijst ten gunste van de armen bij hem aankloppen en gaat eindelijk door de Kerstdrukte naar zijn somber huis, allen die vrolijk en gelukkig zijn verwensend. In plaats van de klopper op zijn deur aanschouwt hij het gezicht van zijn overleden compagnon Jacob Marley, die in vrekkigheid zijn evenknie was. De geest van Marley, gedoemd om over de wereld te zwerven, komt hem bezoeken en kondigt de komst van drie andere geesten aan. De oude gierigaard staat in het begin nogal sceptisch tegenover de materialisatie van zijn gestorven trawant. Maar als de Kerstgeest van het Verleden verschijnt, die hem terugvoert naar zijn jeugd, begint er iets te smelten in zijn hart. De Kerstgeest van het Heden werkt nog sterker op zijn gevoel. Hij neemt hem mee naar het huis van de arme Bob Cratchit en naar dat van zijn neef, waar hij ongezien getuige kan zijn van de vreugde die er, niettegenstaande de armoede, heerst. De lugubere Kerstgeest van de Toekomst geeft zijn hardvochtigheid de genadeslag. Hij ziet zichzelf op zijn doodsbed en volgt het dienstpersoneel, dat zijn bezittingen verkwanselt en hem nog na zijn dood verwenst. Als deze „bezoekingen" voorbij zijn is het Kerstmorgen. Een herboren Scrooge besluit zijn schuld te delgen en zijn medemensen gelukkig te maken. Hij stuurt een kolossale gans naar Bob Cratchit, schenkt een groot bedrag aan de armen en valt ten slotte bij zijn neef binnen, die de koning te rijk is nu „oom Ebenezer" eindelijk aan zijn jaren achtereen herhaalde uitnodiging om aan het kerstmaal deel te nemen, gevolg geeft. Voor de rest van zijn leven blijft Scrooge „van goeden wille".

Zo zal men zich het simpele, in „zwart-wit" gehouden verhaal herinneren. Maar het is niet genoeg dat men het zich herinnert. Men moet het in deze dagen herlezen, om opnieuw te kunnen genieten van de kostelijke humor waarmede Dickens het heeft gekruid, van de sfeer die aan vroegnegentiende-eeuwse gravures denken doet, van de moraal die als een laag suiker op deze sublieme kerstcake ligt. „A Christmas Carol", bij het haardvuur gelezen, maakt goed en gelukkig. En is dat niet de enige gesteldheid waarin Kerstmis ons vinden moet?

Bert Voeten.

Heet van de Naald

ER bestaat voor de ware discofiel geen groter genoegen dan naar hartelust te kunnen grasduinen in collecties platen. Voor onze Arubaanse verzamelaars en genieters van goede en populaire muziek zijn in Oranjestad ABC-Store en Music Store Valen de namen waar in de letterlijke en figuurlijke betekenis van het woord muziek in zit. Laatst genoemde zaak heeft een veertien dagen geleden een grote zending nieuwe Philipsplaten ontvangen, die eenieder het water in de mond brengen. We zouden een hele Cultura kunnen volschrijven met het opnoemen en aanprijzen van vele goede opnamen, maar dan zouden we door de bomen het bos niet meer kunnen zien. Daarom willen wij volstaan met een korte bespreking van een aantal werkelijk sublieme platen.

Daar is om te beginnen het dubbel-concert voor viool en cello in a. kl. terts van de grote Johannes Brahms. Drie artisten van wereldfaam hebben hier een grootse prestatie geleverd. Het zijn Isaac Stern, Leonard Rose en Bruno Walter, die voor deze gelegenheid het Philharmonisch Orkest van New York dirigeert. Naast dit concert in drie delen zijn nog opgenomen de twee meest gespeelde ouvertures van Brahms: de Akademische Festouvertüre en de Tragische Ouvertüre, beide stammend uit het jaar 1880. Bruno Walter's directie richt zich, zoals altijd op de geest van het werk. Bij hem spreekt de muziek haar eigen taal en nergens domineert de dirigent. Walter verstaat deze kunst als geen ander. Hoe hoog men deze interpretatiekunst weet te schatten blijkt wel uit de vele Grand Prix du Disques 1956. Voor Brahms-liefhebbers is dit de keus voor de a.s. feestdagen.

Bent u moderner ingesteld, luister dan eens enkele ogenblikken naar Oistrakh's vertolking van het vioolconcert van Shostakovich. Dit werk werd het vorig jaar gecomponeerd en voor het eerst uitgevoerd. Deze Shostakovich is letterlijk niets bespaard gebleven. Hij heeft tijden gekend van uitbundig succes, maar daarnaast werd in 1946 zijn negende symphonie in Rusland sterk afgekeurd om haar ideologische zwakheid. U weet nog wel, hoe ruiterlijk Sh. schuld bekende: De partij heeft gelijk. Ik zal opnieuw proberen symphonische werken te schrijven die dicht bij de geest van het volk staan. Hij kwam opnieuw in de gratie. Zijn lied van de bossen kreeg de Stalinprijs van het Sovjetgouvernement en hij werd naar Amerika gezonden als lid van de vredesconferentie.

Inderdaad is deze Shostakovich erg wispelturig in zijn scheppingen. Zij variëren van zeer matig tot zeer goed. Zeker is echter wel, dat deze componist muziek kan schrijven. En als u tegen een „stootje" kunt, moet u zeker eens gaan luisteren naar dit vioolconcert waarin Oistrakh opnieuw excelleert.

Dan zijn er van Schubert de 1ste en 2de Symphonie, uitgevoerd door de alom bekende Sir Thomas Beecham met het Londens Orkest. Zeker niet behorende tot zijn meesterwerken zijn deze symphonieën toch alleszins het aanhoren waard. En als u pas begint met het aanleggen van een discotheek, zouden wij u willen aanraden voor deze 2 jeugdwerken, op ongeveer 17-jarige leeftijd geschreven, een plaatsje open te houden. Het zal u helpen deze componist beter te begrijpen.

Ruimte dwingt ons verder te gaan. Van Ravel, de franse grootmeester, zijn daar 2 pianoconcerten, waardoor het concert voor de linkerhand. Persoonlijk zegt ons het concert in G groot meer dan het beroemde Linkerhand-concert. De muziek is warm en toch ook weer grappig, doet denken aan twee beroemde voorgangers, Scarlatti en Mozart. Voor de rest echt Ravel, persoonlijk en voor pianisten een probleem meer.

In de goedkopere serie (de Favoriten-serie) hoorden wij Cor de Groot met het Haags Philharmonisch Orkest onder W. van Otterloo in 2 pianoconcerten van Liszt. Het is Cor de Groot wel toevertrouwd deze virtuoze composities alle recht te doen wedervaren. Diep gaat Liszt niet, maar eenieder, die van vuurwerk houdt, kan hier terecht. Het Haags Orkest doet voor de pianist niet onder in geraffineerd en uiterst kundig musiceren, zodat als resultaat van een en ander de luisteraar een stuk muziek krijgt opgediend, dat er zijn mag. Maar luistert liever zelf.

Tenslotte even uw aandacht voor de live-recording van

G. Mahler

Mahlers 6de Symphonie. Eduard Flipse, één van Nederlands grootste dirigenten, heeft zich de laatste jaren voor de grootse opgave gesteld, de musicus Mahler zijn plaats te geven in de concertzalen van Nederland. Tijdens het Holland-Festival 1954 voerde hij de 8ste, de symphonie der Duizend uit, een topprestatie, die grote indruk maakte. Henryk Szeryng, de op Aruba bekende violist vertelde ons tijdens zijn bezoek op ons eiland over deze uitvoering, die naar hij zeide, een onuitwisbare indruk op hem had gemaakt. Thans brengt Philips de 6de S., eveneens van het versterkte Rotterdams Philharmonisch Orkest onder Flipse, en opnieuw bij gelegenheid van het Holland-Festival 1955 uitgevoerd. Het werk vraagt twee grote Longplays. Dat betekent dus bijna honderd minuten muziek. Een gigantische opgave voor Flipse en zijn orkest. Het werk vraagt maar liefst 124 musici. Dit grote orkest, spelend in het Amsterdamse Concertgebouw, heeft zich van zijn zware opgave voortreffelijk gekweten. Mahler sprak van zijn 6de symphonie dikwijls als van de tragische. Inderdaad ademt het werk een sombere geest. Het is alsof Mahler heeft voorzien wat spoedig gaat gebeuren. Hij zal moeten heengaan uit Wenen en afscheid moeten nemen van de operawereld, de wereld waarin hij is groot geworden als dirigent van faam en kunde. Deze diep-menselijke gevoelens realiseerde Mahler in zijn 6de, gevoelens van bitterheid en verlatenheid, van pessimisme en een zekere opstandigheid. Is misschien juist daardoor de musicus Mahler sterker gaan spreken als in eerder geschreven werken.

Degenen onder u, die diepe ontroering hebben ondervonden bij zijn 8ste, zullen opnieuw getroffen worden door de rijke zeggingskracht van dit grote en grootse werk. Dat ook bijkomstige geluiden zijn opgenomen, zoals applaus van het publiek, maakt de gehele opname slechts wezenlijker en doet ons bij het aandachtig toeluisteren eerder goed dan kwaad.

j.j.s.

oOo

Het Bestuur

van het Cultureel Centrum

Aruba wenst al haar leden

een Zalig en Gelukkig

Kerstfeest

oOo

INHOUD

Wilt U **FIT** blijven. ?..

LEEST DIT
AANDACHTIG
!

DRINKT DAN DAGELIJKS ENIGE
GLAZEN HEERLIJKE KOUDE
VOLLEMELK van

Voedzaam
Gezond - Lekker
en : . . .
VOORDELIG !

Nutricia

Sensationele aanbieding!

Alle Nutricia Melkpoederdeksels hebben thans WAARDE

Ruil ze in voor GRAMOFOONPLATEN

5	lbs. deksels	10 punten	
2½	" "	5 punten	
1	" "	2 punten	

WAARDE DER
NUTRICIA
Melkpoeder deksels !

178 RPM plaat GRATIS voor 175 punten
1 Long-Playing plaat voor 525 punten
Uit te zoeken bij: A.B.C. STORE op Aruba

Geeft de deksels af aan de Nutricia.agente
E. & G. Martijn (Aruba) Ltd.

NUTRICIA VOLLEMELKPOEDER
in het blauwe blik met de witte koe
Bolero's Mambo's, Cha-cba-cha's, Klassiek, Jazz, enz. enz.